

padvindsters die tijdens de oorlog hun padvindsterscontacten hebben warm gehouden. Dit ondanks het risico dat dit met zich meebracht door het verbod door de bezetter.

Kabouters, padvindsters en pioniers konden voor en na de oorlog voor ieder jaar dat ze lid waren, een jaarblaadje krijgen. Omdat Scouting een groot deel van de oorlog verboden was, werd er een speciaal *Oorlogsblaadje* (oranje jaarblaadje) uitgereikt, speciaal bedoeld voor

JAARBLAADJES.

Er is door het Hoofdbestuur besloten dat er geen jaarblaadjes worden uitgereikt voor de tijd van April '41 tot Mei '45, daar het erg moeilijk te beoordeelen is wie wel en wie niet doorwerkte. Er wordt overwogen of er een speciaal oorlogs-jaarblaadje zal worden gemaakt, waarvoor bijzondere eischen zullen worden gesteld. Dit zal dan nog bekend worden gemaakt. De leidsters worden verzocht zich strikt aan deze regel te houden ter voorkoming van moeilijkheden.

In oktober 1946 kwam Lady Baden-Powell naar Nederland. Op 1 oktober bracht ze een bezoek aan Prinses Juliana op Paleis Soestdijk en had een ontmoeting met een groot aantal kabouters en padvindsters. Kabouter prinses Beatrix was hierbij aanwezig. Eén van de leidsters kreeg van Lady Baden-Powell een Oorlogsblaadje uitgereikt. 's Middags bracht ze een bezoek aan paleis het Loo en had een ontmoeting met Koningin Wilhelmina.

De vijfde oktober 1946 was voor de Zeeuwse padvindsters de grote dag. Onder grote belangstelling verzamelden zich ruim tweeduizend padvindsters uit de hele provincie op de Markt in Middelburg. De plechtigheid begon met het hijsen van de Nederlandse, de Engelse en de padvindstersvlag, waarna het Internationale Padvindsterslied werd gezongen. In haar functie van Chief Guide hield Lady Baden Powell een korte toespraak waarin ze de vriendschap van padvindsters uit andere landen overbracht. Na een vertaling in het Nederlands volgden drie cheers. Daarna spelde gewestelijk commissaris mevrouw Everwijn-Behage de Lady een onderscheiding op, het zogenaamde Oorlogsklaverblaadje. Deze onderscheiding werd naderhand ook uitgereikt aan padvindsters die tijdens de oorlog – ondanks het feit dat de beweging verboden was – hadden doorgewerkt.

Een paar dagen later, op 7 oktober 1946, deelde Lady Baden Powell op het Binnenhof ook een aantal Oorlogsblaadjes aan verschillende padvindsters uit. Lady Baden-Powell reisde daarna door Nederland en deelde in de verschillende steden de blaadjes uit.

Tussen haakjes, in alle toespraken die ze hier in het land heeft gehouden en nog houdt, vertelt Lady Baden Powell over de Hollandse padvindsters en hun buitengewoon gedrag gedurende de oorlog en de rol die ze vaak speelden in de ondergrondse actie! Mijn pet neem ik af voor jullie - zusjes!

Tijdens haar reizen over de wereld vertelde Lady Baden-Powell over de padvindsters in Nederland, zoals blijkt uit een verslag van een padvindster uit Nieuw Zeeland.

Era Kayser werd tijdens de oorlog in Kamp Brastagi in Nederlands Indië geïnstalleerd als padvindster bij de SKOTH groep. Ze wordt assistent patrouille leidster van de Gerbera's. In haar dagboek schrijft ze dat ze bij het bezoek van Lady Baden-Powell was en een onderscheiding heeft gekregen vanwege het doorzetten van de padvinderij in het kamp. Ze was gekleed in 'oorlogs' uniform met alle zelfgemaakte onderscheidingen en insignes.

Carla Jitta werd kabouter bij de Tjitjaks van de afdeling Naarden-Bussum van het NPG. Ze werd op 14 februari 1941, anderhalve maand voor het verbod op Scouting op 2 april 1941, geïnstalleerd als kabouter. Tijdens de oorlog moest ze als joods meisje onderduiken maar werd op een gegeven moment opgepakt en kwam terecht in concentratiekamp Theresienstadt. Begin 1945 mocht ze met haar broer met een uitwisselingstransport naar Zwitserland vertrekken. Ze kwam terecht op het meisjesinternaat van het Beatrix Lyceum en werd daar lid van een provisorische padvinderij. De meisjes droegen daar een witte das, i.p.v. de blauwe en konden niet geïnstalleerd worden. Terug in Nederland werd ze in Naarden op 14 september 1946 geïnstalleerd als padvindster. De regels van de padvinderij nam ze heel ernstig: *'Ik hoorde soms zeggen dat de toekomst aan de jeugd was en dus meende ik dat de padvinderij de wereld kon redden. Toen ik enkele jaren later merkte dat het redden van de wereld niet zo gemakkelijk ging, verliet ik teleurgesteld de padvinderij.'* Ook Carla Jitta kreeg een oorlogsblaadje als herinnering. Haar oorlogsblaadje en lidmaatschapskaart schonk ze aan Scouting Nederland.

Ook **Mieke Steensma** krijgt van Lady Baden Powell een oorlogsblaadje uitgereikt op het Binnenhof. Voor de oorlog was ze padvindster en in de oorlog hielp ze haar joodse medepadvindster en vriendin Jetje Carla Mogendorff tijdens het onderduiken. Ze werd opgepakt voor joden hulp en kwam onder andere in kamp Ravensbrück terecht. Toen ze op Denkdag, 22 februari 1945, onderweg was, had ze veel houvast aan de gedachte dat wereldwijd padvindsters aan elkaar dachten. Ze heeft in het kamp waar ze terecht komt een discussie met een oud padvindster over de waarde van Scouting. Dit verhaal is eind 1946 opgenomen in de Schalmei, het leidstersblad van het NPG.

Het toekennen van de blaadjes kon op aanvraag en groepen en padvindsters moesten zelf besluiten of ze er recht op hadden. In 1947 werd hier nog een keer aandacht aan besteed in het blad De Schalmei, officieel orgaan voor besturen en leidsters van het Nederlandsche Meisjesgilde.

Er is een misverstand ontstaan in verband met de oranje jaarblaadjes. Deze waren bedoeld voor leidsters en meisjes, die gedurende de oorlog haar padvindsterscontacten hebben vastgehouden, ondanks het risico, welke dat t.o.v. de Duitsers met zich meebracht. Zij waren dus niet domweg bedoeld voor hen, die vóór de oorlog padvindster waren en direct na de oorlog weer zijn begonnen. Iedere padvindster en leidster zal dus zelf moeten beoordelen, of zij recht heeft op dit oranje blaadje, of niet.

Padvindstersgroepen in de vrouwenkampen in Nederlands Indië maakten zelf hun insignes en onderscheidingen. Soms werden de activiteiten ondergronds georganiseerd om dat de Japanse bezetter Scouting verbood. Uit Kamp Brastagi zijn jaarblaadjes van kabouters en padvindsters bewaard gebleven.

Meer informatie

[De Zaanlander » 02 okt 1946 - Art. 39 | Delpher](#)

[De Nederlander » 02 okt 1946 - Art. 12 | Delpher](#)

[De schalmei; officieel orgaan voor besturen en leidsters van het Nederlandsche Meisjesgilde, jrg 17, 1945-1946, no. 4, 1946 » 1946-02 - Pag. 3 | Delpher](#)

[Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvindsters, jrg 29, 1946-1947, no. 1, 1946 » 1946-10 - Pag. 5 | Delpher](#)

[De schalmei; officieel orgaan voor besturen en leidsters van het Nederlandsche Meisjesgilde, jrg 17, 1946, no. 12, 1946 » 1946-10 - Pag. 2 | Delpher](#)

[De schalmei; officieel orgaan voor besturen en leidsters van het Nederlandsche Meisjesgilde, jrg 18, 1947, no. 2, 1947 » 1947-02 - Pag. 3 | Delpher](#)

[De padvindster, jrg 21, 1949, no. 5, 15-05-1949 » 15 mei 1949 - Pag. 5 | Delpher](#)
[01 inhoud3/04 Hoog bezoek, Lady Baden Powell in Middelburg \(hkwalcheren.nl\)](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.